

KORTWEG

Driemaandelijks tijdschrift van het Willemsfonds Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Erkenningsnummer P206416 - Afgiftekantoor Brussel X - Kortweg
Verantwoordelijke Uitgever: Mireille Corteville, p/a Andrée De Jonghstraat 12/17, 1020 Laken - Tel. 0497 58 54 96 - E-mail: suzanne.terhaar@willemsfonds.be - Website: www.willemsfondsbrussel.be

Nr. 92
apr. '22

Eindelijk is het zover!

Brussels Concertband in KVS

Na verschillende keren van uitstel is het nu definitief: het volgende optreden van de Brusselse Concertband komt eraan! En we hebben een heel bijzondere locatie gevonden, namelijk de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS).

Ons vorige optreden van de Brussels Concertband dateert al van februari 2020, net voor de coronapandemie. Het heeft dus een tijdje geduurd, maar we staan te trappelen om je terug te verwelkomen tijdens een nieuw concert.

De bigband onder leiding van Guido De Ranter brengt zoals steeds een sfeervolle muzikale namiddag. Voor dit concert, met als ondertitel "Back in Town", werd gekozen om een mix te brengen van de bekende ingrediënten en diverse muziekstijlen als Swing (Glenn Miller, Duke Ellington, Harry James), Blues (Ray Charles), Latin (Anonio Carlos Jobim, Santana), Pop (Christina Aguilera), Rock (Herbie Hancock, Deep Purple) en Folk (Mike Oldfield, Ashton Hugh). We zullen eveneens verrassende solisten aan het werk zien. Kortom: voor elk wat wils!

Gastartiest dit jaar is de jazz-, blues- en popzangeres Dunja. Sanae Jamaï verzorgt de meertalige presentatie. De muzikanten kijken er alvast naar uit om jullie weer te mogen ontmoeten, ditmaal in de magnifieke KVS Bol!

- 🕒 **Zondag 15 mei om 15u00 (deuren open vanaf 14u30)**
- 📍 **KVS, Lakensestraat 146, Brussel**
- 🚶 **2 6 46 58 IJzer**
- 💶 **15 euro / 7,50 euro tot 14 jaar**
- 📄 **Tickets: <https://concertband.willemsfondsbrussel.be>**

BRUSSEL ACHTER DE SCHERMEN

Een bezoek met een geurtje aan Het Riolenmuseum in Anderlecht

In twee voormalige tolhuisjes is een heel bijzonder Brussels museum ondergebracht. Je gaat binnen in het ene en komt buiten uit het andere. Ertussenin ontdek je het onmisbare werk van rioolwerkers en de middelen die gebruikt worden om overstromingen in de stad tegen te gaan. Een tiental meter lager wandel je immers langs de Zenne en kom je in een echt riool terecht: de hoofdriool van de Bergensesteenweg!

Tijdens deze rondleiding komen we meer te weten over deze ondergrondse wereld, waarin dagelijks wordt gewerkt aan de aanleg en renovatie van riolen. Ook zien we hoe het water van onze huizen naar de waterzuiveringsinstallatie gaat en hoe rioleringen en ondergrondse transportnetwerken samenkomen.

We wandelen daarbij met een gids langs de collector van de Bergensesteenweg, waar het water van verschillende secundaire rioleringen in samenkomt. Maar ons bezoek beperkt zich niet enkel tot de riolen. We zullen ook langs de Zenne stappen, die in de 19de eeuw werd overkapt, en meer over haar geschiedenis leren. Kortom, een boeiend bezoek in de Brusselse ondergrond!

- 🕒 **Zaterdag 18 juni om 11u00**
- 📍 **Riolenmuseum, Anderlechtsepoort, Brussel**
- 🚶 **46 51 82 Anderlechtsepoort**
- 💶 **6 euro voor leden / 8 euro voor niet-leden**
- 📄 **Inschrijven via denise.vergeylen@telenet.be**

Vrijdag 3 juni - 20u00 - Comedy Night @ Vaudevilletheater

Serine Ayari & guests

Met: Roosje Pertz (NL) - Tine Lammens (NL)

Dara Sheikhi (NL) - Sousou (FR) - Julie Geller (FR)

Tickets & info: comedynight.willemsfondsbrussel.be

€ 10

willems
fonds
be
be.brussels

Een kijkje in de rechtszaal

Achter de schermen van het Brusselse Justitiepaleis

Het Justitiepaleis te Brussel is een monumentaal gebouw en exemplarisch voorbeeld van symboliek. Heb je altijd al meer willen leren over de "Schieven architect" Joseph Poelaert, die het Justitiepaleis ontwierp? Wil je meer te weten komen over de stijl en de symbolische verwijzingen in het gebouw? Of zou je graag eens de rechtzalen willen bezoeken waar je doorgaans (hopelijk) niet vaak komt? Neem dan zeker deel aan dit bezoek.

Wie was Joseph Poelaert (1817-1879), de architect van het Justitiepaleis? Waarom was hij zo bezeten door zijn vak dat hij er overstuur van raakte? Zo geobsedeerd zelfs dat hij zijn meesterwerk – het grootste bouwwerk van de 19e eeuw in heel Europa – niet zelf voltooide. De "Schieven architect", zoals de Brusselaars hem noemden was een echte kameleon die zich niet kon beperken tot een enkele stijl.

Het Justitiepaleis is een neoklassieke mastodont met Assyrisch-Babylonische trekken. Poelaert beschouwde zichzelf als een kunstenaar, een onderwijzer en een ethische richtingaanwijzer van de burgerlijke maatschappij. Het hele Justitiepaleis barst van verwijzingen naar de onafhankelijke rechtspraak in een 19e-eeuwse staat met scheiding der machten.

Joseph Poelaert heeft heel wat becijferd voor dit monumentale gebouw: hoogtes, breedtes, aantal treden, getallen en symbolen zijn alom vertegenwoordigd in de architectuur en vormen het zichtbare beeld van de onzichtbare werkelijkheid. Elk getal staat voor een bepaalde kwaliteit en heeft een symbolische geladenheid. Kortom, we graven in een ver verleden van oude culturen en religies en leggen de geheimen van het grootste monument van de 19de eeuw bloot.

Je ontdekt het verhaal van de architect, de architectuur, de stedenbouwkundige inplanting en de symboliek die schuil gaat achter deze monumentale façade, krijgt inzicht in de rol van het paleis binnen de werking van justitie en - afhankelijk van het gebruik van deze zalen op de dag van het bezoek - gaan we het Hof van Cassatie, het Hof van Beroep en het Hof van Assisen bezichtigen.

- 🕒 **Donderdag 2 juni om 14u30**
- 📍 **Justitiepaleis, Poelaertplein, Brussel** 33 92 93 **Poelaert**
- 💶 **€5 voor leden, €7 voor niet-leden**
- 📧 **Info & inschrijvingen: kanal@willemsfondsbrussel.be**

Een verticale boerderij in de stad

Achter de schermen van MicroFlavours

MicroFlavours is een verticale indoorstadsboerderij. Mogelijk frons je bij het lezen van dit concept je wenkbrauwen, maar waar komt het juist op neer? De landbouw van de toekomst zal steeds zuiniger en efficiënter moeten werken. Door verschillende niveaus boven elkaar te plaatsen en gebruik te maken van leegstaande plekken in de stad, probeert MicroFlavours om - dichtbij de klant - heel veel te produceren op een klein oppervlak.

En wat men produceert, dat zijn microgroenten. Gezonde en lekkere jonge scheuten van welbekende groenten. Ze zijn rijker aan vitamines en mineralen dan hun volwassen varianten, met een verrassend intense smaak en kleur. Om het hele jaar door kwaliteitsvolle producten te leveren, maakt MicroFlavours gebruik van energiezuinige led-lampen, zodat elke dag een zonnige dag is voor de groenten.

Benieuwd hoe er in onze stad wordt gezocht naar duurzame wijzen om lokale, verse groenten te kweken, die via korte keten vervolgens terug te vinden zijn in de Brusselse restaurants, hotels, bars en winkels? Kom dan zeker mee. We krijgen tijdens de rondleiding aan het bedrijf een vakkundige uitleg over het ganse concept en de concrete uitwerking.

- 🕒 **Woensdag 4 mei om 18u30**
- 📍 **MicroFlavours, Henegouwenkaai 41-43, Sint-Jans-Molenbeek** 51 89 **Ninoofsepoort**
- 💶 **3 euro voor leden / 5 euro voor niet-leden**
- 📧 **kanal@willemsfonds.be**

Onbekend is onbemind?

Een bezoek aan de Benelux

De Benelux is een intergouvernamenteel samenwerkingsverband tussen België, Nederland en Luxemburg. Nog tijdens de Tweede Wereldoorlog beslisten de regeringen van deze drie landen om nauwer te gaan samenwerken. De Benelux ging in 1944 van start als douane-unie. Deze nam het voortouw in de allereerste stappen naar Europese integratie. In 1958 mondde de douane-unie tussen België, Nederland en Luxemburg immers uit in het Verdrag tot de oprichting van de Benelux Economische Unie, die een verbreding en een verdieping van de economische samenwerking inhield.

Maar ook vandaag is de Benelux Unie nog steeds actief! Op 17 juni 2008 werd een nieuw Benelux-Verdrag ondertekend. De samenwerking concentreert zich vandaag voornamelijk op drie kernthema's: interne markt & economische unie, duurzame ontwikkeling en justitie & binnenlandse zaken. Hoe men dit aanpakt, via welke instellingen en met welke resultaten, dat komen we te weten tijdens een bezoek aan de Benelux op donderdag 17 mei. De Nederlandse adjunct-secretaris-generaal Frans Weekers geeft ons dan een blik achter de schermen van het bestuurscentrum van de Benelux en vertelt ons alles over deze instelling. Aan het einde van het bezoek wordt een aperitiefje voorzien.

- Donderdag 17 mei om 16u00**
- Regentschapsstraat 39, Brussel** 33 92 93 95 *Kleine Zavel*
- Gratis**
- kanal@willemsfondsbrussel.be**

Iconisch gebouw in Elsene

Bezoek achter de schermen van het Flageygebouw

Op zondag 5 juni presenteren we het boek "Joseph Diongre" over de architect van dit iconische gebouw in Elsene (zie pagina 7). Hieraan koppelen we een bezoek achter de schermen, met een gids van gidsenvereniging Korei.

Wil je de bijzondere ruimten bezoeken, gaande van de studio's waar ook vandaag nog prachtige concerten worden gebracht, langs de foyers, tot het Salon Diongre - het voormalige bureau van de NIR-directeur, uitgerust met de originele jaren '30-meubelen? Schrijf je dan in voor dit bezoek achter de schermen.

Deelname kan gecombineerd worden met de boekvoorstelling om 15u00.

- Zondag 5 juni om 15u00**
- Gratis**
- Flagey, Heilig Kruisplein, Elsene** 38 59 60 71 81 *Flagey*
- suzanne.terhaar@willemsfonds.be**

Waar gaat ons afvalwater naartoe?

Een bezoek aan het waterzuiveringsstation Aquiris

Aan de rand van Brussel, langs het kanaal van Willebroek ter hoogte van de Budabrug, ligt het waterzuiveringsstation Aquiris. Het afvalwater van maar liefst 1,4 miljoen inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Vlaamse Woluwebekken wordt er gezuiverd: jaarlijks wordt er zo 110 miljoen m³ water behandeld!

Het is een van de meest technologisch geavanceerde waterzuiveringsstations in Europa en daarom een referentie in zijn domein.

Tijdens dit bezoek krijg je een blik achter de schermen van dit waterzuiveringsstation. Zo komen we te weten hoe het waterzuiveringsproces in een elkaar zit, hoe het slib behandeld wordt en hoe men probeert de geurhinder te beperken voor de omwonenden. Daarnaast lopen we ook op het bedrijfsterrein en zien we zuiveringsinstallaties van dichtbij. Het bezoek is gratis, maar wel beperkt wat het aantal deelnemers betreft. Inschrijven is daarom verplicht. Ons bezoek zal anderhalf uur duren. We vragen wel om stevig schoeisel aan te trekken vermits we op een bedrijfsterrein zullen lopen.

- Dinsdag 7 juni om 13u30**
- Aquiris, Vilvoordselaan 450, Haren** 58 *Aquiris*
- Gratis**
- Inschrijven via kanal@willemsfondsbrussel.be**

Advertentie

Verkoop ZONDER affiches

99,1%
afhandeling

Reeds 45 jaar tot uw dienst

BRUSSEL & de RAND

Basilieklaan 108 b. 21 - 1082 Brussel

02 468 04 54

www.immomolineaux.be - immo@molineaux.be - BIV 207 286

Geleid bezoek aan de tijdelijke tentoonstelling

Michel Polak: technologie en vakmanschap, een architectuur van verwondering

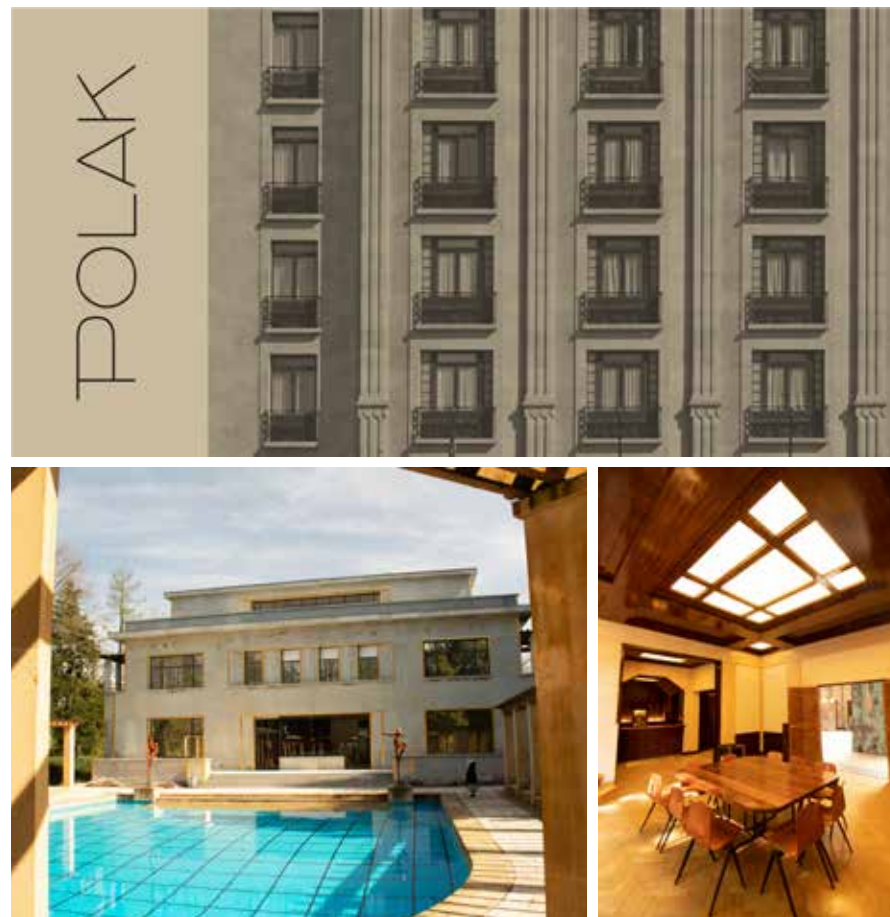
Michel Polak (1885-1948) is een weinig bekend architect en estheet die nochtans het artistieke brein is achter talrijke kenmerkende gebouwen in Brussel zoals het Résidence Palace, het Plaza Hotel en de Villa Empain. Zijn carrière omspannt de gehele eerste helft van de 20ste eeuw en weerspiegelt deze periode van culturele en esthetische bloei.

Ook al is het werk van Polak representatief voor de stijlen van het einde van de 19e eeuw en de eerste helft van de 20ste eeuw, toch onderscheidt het zich door zijn weelde en luxe. Zijn werk toont de evolutie van het beroep van architect naar architect-kunstenaar en een groeiende belangstelling voor het Oosten, Afrikaanse kunst en de ontdekkingen uit het Oude Egypte.

De tentoonstelling biedt een herlezing van het werk van Michel Polak in het licht van de historische, technologische en stilistische omwentelingen van die tijd. Ze toont hoe de architect zich conformeert en tegelijkertijd onderscheidt van de heersende esthetiek, de geldende codes herinterpreteert, de ontdekkingen van zijn tijd integreert in zijn werk en hoe hij zich positioneert ten opzichte van zijn tijdgenoten. Een parcours met zeldzame archiefdocumenten, historische foto's, originele plannen en niet eerder vertoonde films werpt een nieuw licht op het werk van de architect.

Met een gids van Culturama vzw bezoeken we op zaterdag 2 juli de tentoonstelling.

- 🕒 **Zaterdag 2 juli om 14u30**
- 📍 **Villa Empain, Franklin Rooseveltlaan 67, Elsene** **25** Marie-José
- 💶 **10 euro**
- 📧 **vanobberghenwim@gmail.com of 0473 47 13 10**

Lezing Kristien Hemmerechts: **Hubertina**

Hubertina, een Duitse vrouw die naar België kwam, groeide op in een bed van antisemitisme dat in de tijd voor WOII gemeengoed was in Europa. Hubertina had echter ook een sterk rechtvaardigheidsgevoel dat haar opriep om te strijden tegen de deportatie van Joodse kinderen. Daarvoor werd ze opgepakt en gedeporteerd naar Ravensbroeck. Ze ontsnapte ternauwernood aan de dood. Na de oorlog en haar terugkeer in België kiest ze raar maar waar de kant van de collaborateurs.

Op zijn minst dus een boeiend personage dat haar neerslag krijgt in een nieuw boek "Hubertina" en een nieuwe lezing van Kristien Hemmerechts, bekroond Nederlandstalig auteur.

- 🕒 **Donderdag 5 mei om 14u00**
- 📍 **GC Den Dam, Waversesteenweg 1741, Oudergem** **34** Oudergem-Shopping
- 💶 **5 euro**
- 📧 **vanobberghenwim@gmail.com of 0473 47 13 10**

Bezoek aan het **Chocolademuseum**

Wist je dat: 9 op de 10 mensen houden van chocolade. De 10de ligt. Oké, dat is niet helemaal waar, maar het volgende is wél waar: sinds het einde van de 19de eeuw huisvest de gemeente Koekelberg wat men het "Dorp van de Chocolate" is gaan noemen. In het hart van dit "dorp", op de historische site van de 'Biscuiteries Chocolateries Victoria', ontdek je een opmerkelijke art-decovereld.

Met zijn prachtige, keramische fresco's, een majestueuze centrale trap en zijn houtwerk uit de 'Belle Epoque', staat deze unieke parel helemaal in het teken van chocolade, als toegangspoort tot het 'Belgian Chocolate Village'.

Een permanente tentoonstelling van chocolade replica's van Brusselse architecturale pareltjes, gemaakt door onze chocolademeesters. Een tropische indoorserre waarin de planten die te maken hebben met de cacao boon, getoond worden en nog veel meer.

- 🕒 **Zaterdag 21 mei om 14u00**
- 📍 **Belgian Chocolate Village De Neckstraat 20, Koekelberg**
- 💶 **6 euro / 5 euro voor 65+** **2** **6** **9** **19** **13** **49** **87** Simonis
- 📧 **suzanne.terhaar@willemsfonds.be**

Pizza-initiatie in Jette

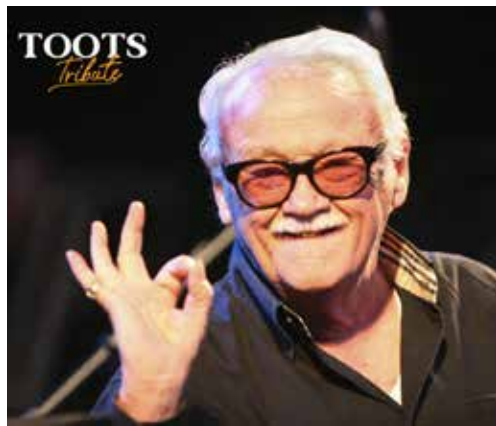
Droom je ervan je eigen pizza's te leren maken? Wil je de geheimen kennen van een goede pizza? Wil je deeg maken en strekken onder leiding van een gediplomeerde pizza-bakker? Wil je weten waarom sommige pizza's als een baksteen op je maag liggen, en andere niet? Wil je begrijpen waarin een pizza oven verschilt van je oven thuis? Hoe je de tomatensaus maakt voor je pizza's? Waarom de pizza margherita of marinara zo geniale pizza's zijn?

Op zondag 1 mei organiseert het Willemsfonds Jette zijn eerste pizza-bak initiatie. Je hebt geen voorkennis nodig. Enkel een goed humeur en de wil om je handen te gebruiken en vuil te maken. Tijdens de namiddag zullen we deeg maken, saus maken en pizza's bakken. Uiteraard wordt er een woordje praktische uitleg gegeven. Aan het einde van de dag krijg je ook je eigen pizza('s) mee naar huis!

- 🕒 **Zondag 1 mei om 14u00**
- 📍 **Locatie in Jette wordt bij inschrijving bekendgemaakt**
- 💶 **Gratis**
- 📧 **jonas@willemsfondsbrussel.be**

100 jaar Toots

Met het Willemsfonds gaan we naar het grote concert in de Basiliek van Koekelberg

Op 29 april 1922 werd in Brussel Toots Thielemans geboren. Om de 100ste verjaardag van de wereldberoemde jazzmuzikant in de verf te zetten, zijn er doorheen het hele jaar vele activiteiten.

Een concert dat daarbij in het oog springt, is hetgene dat op vrijdag 17 juni doorgaat in de Basiliek van Koekelberg. Topmuzikanten brengen dan een eerbetoon aan de geniale muziek van Toots. Met het Willemsfonds gaan we ernaartoe en dat met een fikse korting: een ticket kost 20 euro, maar als je als Willemsfondslid met ons meegaat, kan je reeds voor 12 euro naar dit concert. Niet-leden kunnen aan 17 euro mee (zolang onze voorraad tickets strekt).

Programma:

“Young Toots Quintet”

Back to the roots of Toots! Tribute to Toots early years, gebracht door:

Olivier Vander Bauwede (BE): mondharmonica, Marco Marcelletti (IT): piano, Yuxiang Zhang (CN): gitaar, Mehrad Hezarkhani (IR): bas en Victor Khaddaj (LB): drum.

“What A Wonderful Toots”, gebracht door:

Bruno Castellucci : drums (40 jaar Toots' zijn drummer), Bart De Nolf : double bass (25 jaar Toots' zijn double bass-speler), Patrick Deltenre : gitaar & harmonica en Eric Melaerts: gitaar.

Kom je mee genieten van dit concert in een prachtige locatie? Schrijf je dan snel in.

🕒 **Vrijdag 17 juni om 20u00**

📍 **Basiliek van Koekelberg, Basiliekvoorplein 1, Ganshoren**

💶 **12 euro voor leden / 17 euro voor niet-leden**

📧 **suzanne.terhaar@willemsfonds.be**

13 53 87 Riethuisen
19 Bossaert-Basiliek

Actueler dan vandaag “Bloemardinne” door Geert Van Istendael

Op 28 april brengt Geert Vanistendael in het kader van de lezingenreeks Actueler Dan Vandaag het opmerkelijke verhaal van Bloemardinne. Kom naar het Goudblommeke in Papier en leer samen met ons deze 'vergeten' historische figuur opnieuw kennen.

Bloemardinne (de spelling van haar naam varieert) was een zeer opmerkelijke Brusselse vrouw die vermoedelijk leefde tussen ongeveer 1265 en 1335.

Zij stond bekend als ketter. Zij preekte de vrije liefde. Zij zou ongemeen populair zijn geweest in Brussel. Alleen weten we niet welke verhalen over haar legende zijn en welke waar. Vast schijnt te staan dat Jan van Ruusbroec haar uit alle macht, doch tevergeefs, bestreed.

Dat zijn al genoeg redenen om het over haar te hebben. Een bijkomende reden is dat in de geschiedschrijving veel te weinig aandacht gaat naar de rol die vrouwen gespeeld hebben.

En er is nog meer. Neerlandici zijn het onderling niet eens, maar er bestaan sterke aanwijzingen dat Bloemardinne en Hadewych één en dezelfde persoon waren. Vanistendael zelf vindt Hadewych de grootste van de Nederlandstalige poëzie sinds Hebban olla vogala.

Dus... reserveer nu jouw plaats voor deze unieke lezing!

🕒 **Donderdag 28 april om 19u00**

📍 **Goudblommeke in Papier, Cellebroersstraat 55, Brussel**

💶 **6 euro voor leden / 8 euro voor niet-leden (inclusief drankje)**

📧 **Inschrijven kan via actuelerdanvandaag@gmail.com**

Lente op de begraafplaatsen

Poëzie met “Hier rust”

Op 22 mei 2022 nodigen we je samen met SpeakEasy SpokenWord BXL uit voor een promenade op de historische begraafplaats van Laken. "Hier Rust/Ici Repose" is een mix van woordontmoetingen en visuele inspiratie op een plek waar 'laatste' woorden doorgaans een zware betekenis krijgen. Muzikanten, dansers en spoken word-artiesten gaan een dialoog aan met de dood op dit normaal zo 'stille' terrein.

De optredens van de kunstenaars zullen draaien rond verschillende thema's zoals :

- De symboliek achter het beeld van de beroemde "Pleureuse", en haar artistieke implicaties.
- Het idee van het eeuwige leven en wat dat zou kunnen betekenen voor onze sterfelijke lichamen.
- Maar ook beschouwingen over de vele verlaten graven, onleesbare grafstenen en indrukwekkende monumenten die verspreid over de begraafplaats staan. Wie zijn deze vergeten mensen? Deze verloren levens? Onze artiesten zullen de diverse erfgoed plaatsen en monumenten koppelen aan hun eigen originele poëzie.

Naast de haltes waar de artiesten een dialoog met het kerkhof en zijn personages zullen animeren, zullen er ook plaatsen zijn waar de deelnemers zelf de locatie kunnen verkennen en een meer intieme en innerlijke dialoog met de ruimte kunnen aangaan.

Aan het begin van de wandeling krijgen de deelnemers een plan gebaseerd op een Brusselse transit plattegrond waarop een aantal stations zijn aangeduid voor poëtische en artistieke performances. Natuurlijk zijn dit geen eindstations, er wordt geen eindpunt aangeduid voor het evenement omdat elk van de deelnemers in staat zal zijn om hun stappen terug te volgen in een cirkel terug naar hun 'levende' leven.

🕒 **Zondag 22 mei van 12u45 tot 15u30**

📍 **Kerkhof van Laken, Onze-Lieve-Vrouwvoorplein, Laken**

62 93 Prinses Clementina 53 Brussel Kunstenaars

💶 **Gratis**

📧 **Meer info: suzanne.terhaar@willemsfonds.be**

Vrijwilligers in de kijker

Het Willemsfonds is een sociaal-culturele vrijwilligersvereniging. Dit betekent dat de activiteiten die je in dit magazine terugvindt georganiseerd worden door vrijwilligers. Zij zijn de parels van onze vereniging en graag stellen we ze in deze rubriek aan je voor. Vandaag beginnen we met Denise en Frederik.

Denise Vergeylen

Voorzitter van
Willemsfonds
Neder-over-Heembeek

Waar ben je opgegroeid en hoe ben je in Brussel beland?

Ik ben geboren in Zele (Oost-Vlaanderen) en door mijn beroepsactiviteit en mijn huwelijk in Brussel komen wonen einde 1969.

Waarom is Brussel volgens jou een leuke plaats om te wonen of te vertoeven?

Ik ben in eerste instantie naar Brussel gekomen, omdat dit een tijdswinst betekende. Zowel mijn echtgenoot als ikzelf werkten namelijk in Brussel. Daarna ontdekte ik echter wat Brussel qua ontspanning en cultuur te bieden heeft.

Hoe ben je bij het Willemsfonds terechtgekomen?

Eerst als lid, dan in het bestuur en rond 2005 heb ik de voorzittersfakkel overgenomen van de vorige bestuurder van de afdeling Neder-Over-Heembeek, Luc Lieds. Ik dacht in het begin zeker niet dat ik het zo lang zou blijven doen.

Wat maakt het Willemsfonds interessant voor jou?

Het geeft een boost om wat aan cultuur te doen.

Wat ik ook interessant vind is het magazine "Kortweg" het geeft de gelegenheid om in te spelen op activiteiten van andere afdelingen en andere mensen te ontmoeten of ideeën op te doen.

Wat wil jij als hoofd van de afdeling Neder-Over-Heembeek bereiken voor deze regio?

Nog wat meer samenwerking tussen de afdelingen om per jaar ook eens een groter evenement te kunnen realiseren.

Wat zijn denk je nog enkele aandachtspunten waar het Willemsfonds aan kan werken?

Op communicatievlak is het soms nog zoeken naar de juiste manier om de activiteiten gekend te maken. Het is voor kleine afdelingen zoals de onze niet altijd evident om de activiteiten 3 maanden of langer op voorhand al mede te delen en dus in de gedrukte publicaties te een plaats te geven. We voorzien wel om aan het begin van het jaar tijdens de ledenvergadering een overzicht te maken, maar dan moet het nog definitief gerealiseerd worden.

Wat is tot nu toe jouw favoriete evenement van het Willemsfonds?

Er zijn eigenlijk bijna geen activiteiten waar ik of onze leden een slechte herinnering aan hebben overgehouden. Tot nu toe zijn ook onze talrijke stadsbezoeken, we trachten er elk jaar een te doen, steeds meegevallen.

Verleden jaar bv Stad Dendermonde met gids hebben we kunnen afsluiten met een bezoek aan de Honky Tonky Jazzclub wat een prachtige afsluiter was.

Een van de evenementen die we met de afdeling altijd bijwonen, is het optreden van de Brusselse Concertband, dat vinden alle leden altijd heel interessant en geeft me ook de gelegenheid om leden van de andere afdelingen te ontmoeten.

Waar ben je opgegroeid en hoe ben je in Brussel beland?

Ik ben opgegroeid in de Vlaamse rand. Ternat om precies te zijn. Ondanks de nabijheid van Brussel studeren de meeste jongeren uit de rand in Gent. Brussel heeft in de hoofden van heel wat mensen uit de rand toch te kampen met een negatief imago. Voor mezelf daarintegen had ik al zeer vroeg de beslissing gemaakt om me te richten op Brussel. Daar heb ik nog geen moment over getwijfeld.

Waarom is Brussel volgens jou een leuke plaats om te wonen of te vertoeven?

Enerzijds alle voor de hand liggende redenen. Het is een veelzijdige stad die bruist van energie. Zo is er altijd wel iets te beleven, te bezoeken of te ontdekken. Ook de vele cafés, restaurants en het leuke nachtleven maakt de stad enorm boeiend.

Anderzijds, wat meer voor mij persoonlijk geldt, is er de fantastische architectuur, (ik heb interieurarchitectuur gestudeerd en dat blijft mijn passie) ik hou ervan om tussen het soms chaotische stedelijke weefsel zoveel schoonheid te kunnen ontdekken in onze stad.

Hoe ben je bij het Willemsfonds terechtgekomen?

Via mijn netwerk binnen de liberale kringen in Brussel. Als vrijzinnige heb ik niet lang moeten nadenken om me aan te sluiten bij het Willemsfonds.

Wat maakt het Willemsfonds interessant voor jou?

Met onze afdeling willen we niet alleen zelf een actor zijn, maar ook een medium waarmee andere culturele

en artistieke organisaties ontdekt kunnen worden. De bruisende hyperdiverse samenleving in onze stad maakt dat maatschappelijke thema's snel wisselen en evolueren. Het is daarom zeer boeiend om met een socio-culturele vereniging als het Willemsfonds daarop in te spelen.

Wat wil jij als hoofd van de afdeling Brussel-Centrum bereiken voor deze regio?

De stad en haar geschiedenis leren kennen op een laagdrempelige en open manier. Dat is onze voornaamste taak. De activiteiten van onze afdeling vormen op die manier vaak een kennismaking met het Nederlands in Brussel.

Wat zijn denk je nog enkele aandachtspunten waar het Willemsfonds aan kan werken?

We moeten er ons van bewust zijn dat we actief zijn in een stad waar meer dan 70% een niet-Belgische origine heeft. Die diversiteit is dus essentieel indien het Willemsfonds Brussel relevant wil blijven.

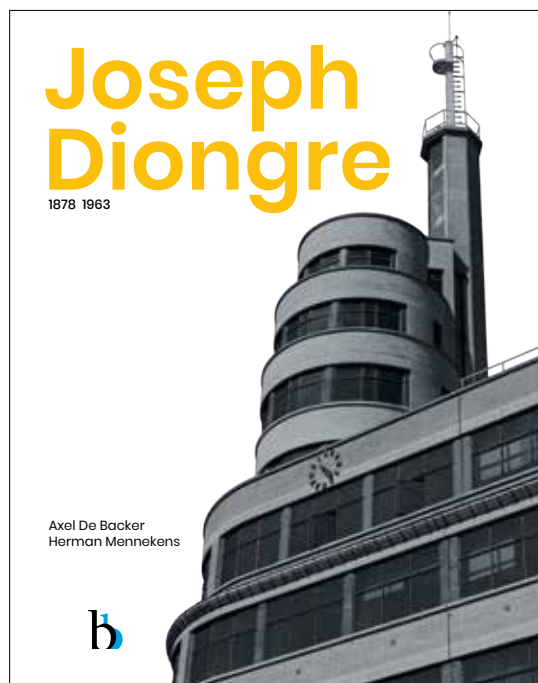
Wat is tot nu toe jouw favoriete evenement van het Willemsfonds?

Af en toe organiseer ik rondleidingen waar ik zelf gids, (tour&taxis bijvoorbeeld) ik ben immers ook actief als gids bij KOREI, dat zijn momenten waar ik enorm veel energie uit haal. Ik vind het bijzonder prettig om mensen iets te kunnen vertellen en bijbrengen over een bepaalde site en/of gebouw, maar ook om dat te kaderen in het Brussel van vandaag en morgen. Wanneer dan de deelnemers hun waardering tonen kan mijn dag niet meer stuk.

Frederik Ceulemans

Voorzitter van
Willemsfonds
Brussel-Centrum

🕒 **Zondag 5 juni om 15u00**
 💰 **Gratis**
 📍 **Flagey, Heilig Kruisplein, Elsene**
 📄 34 59 60 71 81 Flagey
 📧 **suzanne.terhaar@willemsfonds.be**

Na uitstel door corona is het nu echt zover! Boekvoorstelling "Joseph Diongre"

Toen we in december het boek "Joseph Diongre" uitgaven, wilden we daar een feestelijk moment aan koppelen in het meest iconische gebouw dat hij ontwierp: het Flageygebouw in Elsene. Helaas stak COVID-19 er toen een stokje voor, maar toch willen we heel graag nog een leuke samenkomst rond dit boek organiseren. Graag nodigen we je uit om de presentatie van auteurs Herman Mennekens en Axel De Backer bij te wonen op zondag 5 juni.

Zij zullen daarbij de waas van geheimzinnigheid rond de Brusselse architect Joseph Diongre doorbreken. Want hoe aanwezig zijn meest emblematische realisaties ook mogen zijn in het Brussels straatbeeld – bijvoorbeeld het Flageygebouw, maar ook onder andere de 'Cité Diongre' en de Sint-Jan-de-Doperkerk in Sint-Jans-Molenbeek of het gemeentehuis van Sint-Lambrechts-Woluwe – erg veel was er geruime tijd niet geweten over deze noeste, maar immer discrete vakman.

In de publicatie - en tijdens de voorstelling - wordt een tipje van de sluier gelicht. Het boek is gebaseerd op het wetenschappelijk onderzoek van kunsthistoricus Axel De Backer en werd in samenwerking met Herman Mennekens aangevuld en geactualiseerd. Dit fraai geïllustreerde werk, vormgegeven door Hannah Basiliades, brengt een weergave van het veelzijdige talent van deze architect hors catégorie.

Zo verschijnt thans – en voor het eerst – een tweetalige biografie van de schijnbaar onvermoeibare Brusselse architect, die ons een even omvangrijk als divers architecturaal oeuvre naliet. Sociale wooneenheden, burgerwoningen, pittoreske villa's, modernistische constructies en een heuse geluidsfabriek: niets was Diongre te veel.

Waar kan je dit boek kopen?

Het boek "Joseph Diongre", uitgegeven door het Brusselse Willemsfonds en uitgeverij Bitbook - met steun van Urban.Brussels -, telt 124 pagina's en is te koop tijdens de boekvoorstelling. Ben je lid van het Willemsfonds? Dan kan je het boek aan de speciale prijs van 20 euro verkrijgen, niet-leden kunnen het boek aan de boekhandelprijs van 30 euro verkrijgen. Wil je als lid het boek graag aankopen, maar kan je niet naar de boekvoorstelling komen? Stuur dan een mailtje naar hans@willemsfondsbrussel.be

Op de koffie met Yasmina El Messaoudi

Op 5 mei komt Yasmina El Messaoudi naar GC De Zeyp. Ze is journaliste, televisie- en radiopresentatrice en in het najaar van 2021 verscheen ook haar debuutroman "Straatkat".

Yasmina groeide op tussen twee culturen. Haar vader komt uit het Rifgebergte in Marokko, haar moeder is geboren en getogen in een klein Vlaams dorpje. In het gezin staan de bijbel en de koran naast elkaar en worden nooit vragen gesteld over de mengelmoes

aan talen, gebruiken en religies. Als een straatkat loopt Yasmina door het leven: nieuwsgierig en enthousiast, maar soms ook bang en onzeker.

Ze is een buitenbeentje. In het Vlaamse dorp, maar evengoed bij haar familie in Molenbeek. Enkel in haar gezin vindt ze rust. Wanneer Yasmina's moeder ongeneeslijk ziek wordt en sterft, verdwijnt langzaam maar zeker haar enige thuis. Straatkat is een ontroerende zoektocht naar een nieuwe thuis. Van België over Marokko, Den Haag tot Brussel. Maar bovenal is het een getuigenis van liefde, zelfreflectie en dat je je eigen plek moet creëren onder de sterren.

🕒 **Donderdag 5 mei om 20u00**
 📍 **GC De Zeyp, Van Overbekelaan 164, Ganshoren** 13 83 87 Nereus
 💰 **6 euro (2 euro met Paspertoe-kansentariaf)**
 📧 **Inschrijven kan via www.dezeyp.be**

Lezing: Anders bekeken, Alternatieve woonvormen en duurzaam wonen

In 2022 worden in Brussel heel wat activiteiten gepland naar aanleiding van 100 jaar tuinvijken waarvan er ook enkele te vinden zijn in Oudergem en grensgemeente Watermaal-Bosvoorde.

Deze verjaardag doet ons de vraag stellen hoe we het wonen leefbaar en betaalbaar houden voor iedereen (in Oudergem). Tegelijk buigen we ons over alternatieven zoals 'collectieve woonvormen', 'wooncoöperaties' en andere oplossingen die het wonen in de stad duurzaam maken.

Spreker is Peggy Totté van Architectuurwijzer. Ze neemt ons mee doorheen de geschiedenis van de (Brusselse) woningarchitectuur, en lardeert dit met concrete historische en hedendaagse voorbeelden uit binnen- en buitenland.

🕒 **Dinsdag 31 mei om 20u00**
 📍 **GC Den Dam, Waversesteeweg 1741, Oudergem**
 💰 **5 euro** 8 34 Oudergem-Shopping
 📧 **vanobberghenwim@gmail.com of 0473 47 13 10**

Winactie

Geef onze uil een naam en win een Museumpass!

Tijdens de voorbije Nieuwjaarsconferentie kon je al kennismaken met onze nieuwe mascotte, namelijk de Willemsfonds-uil. En ook tijdens de komende activiteiten zal je geregeld onze zachte mascotte zien langsvliegen.

Er moet ons echter iets van het hart. Dit prachtige dier heeft nog geen naam gekregen en graag willen we hier jouw hulp bij vragen. Stuur een leuke, originele naam in voor onze uil-mascotte. Een jury selecteert de winnende naam en deze wint een Museumpass ter waarde van 59 euro! Je antwoord opsturen kan vòòr 10 mei naar suzanne.terhaar@willemsfonds.be Veel succes!

Bachconcert in Ukkel

Het Paasverhaal volgens Johannes is een ongelooflijk werk vol drama en emotie. Voor het eerst uitgevoerd op Goede Vrijdag 1724 en daarna bijna voor een eeuw verloren, is het thans terecht erkend als een van Bach's grote werken voor koor, solisten en orkest.

Op 29 mei wordt de Johannespassie, BWV 245 opgevoerd door BachWerk Choir and Orchestra in Ukkel. Wil je samen met het Willemsfonds mee naar dit prachtige concert (bovendien aan een extra goedkope prijs), aarzel niet en schrijf je zeker in. Het wordt de moeite!

- 🕒 **Zondag 29 mei om 20u00**
- 📍 **Sint-Marcuskerk, De Frélaan 74, Ukkel**
- 🚶 **37 38 41 43 Houzeau**
- 💰 **10 euro**
- 📧 **pjdecoster@willemsfondsbrussel.be**

Tegen de stroom ingaan. De smalle en brede weg in de 16de eeuwse kunst

Spreekster Eva Lieve Janssens (doctorante aan de Vrije Universiteit Brussel) laat je ontdekken hoe 16e-eeuwse kunstenaars een beroemde parabel in beeld brachten, tegen een achtergrond van religieuze conflicten.

In 1503 werd Erasmus' Enchiridion Militis Christiani voor het eerst uitgegeven door de Antwerpse drukker Dirk Martens. Dit Handboek van de Christensoldaat, waarin beschreven wordt hoe een Christen zich kan wapenen tegen de zonden, zou Erasmus' meest gedrukte werk in de Nederlanden van de zestiende eeuw worden. Deze lezing toont aan dat de invloed van dit Enchiridion zich ook laat voelen in de beeldende kunsten. In vroeg-moderne prenten die de Christelijke parabel van de smalle en brede weg afbeelden, schemert Erasmus' ideeënwereld niet zelden door. Dat de verbeelding van de parabel daarnaast regelmatig polemische invullingen kreeg, maakt de iconografie tot een interessante getuige van een rumoerige periode van godsdiensttwisten.

- 🕒 **Woensdag 25 mei om 20u00**
- 📍 **Erasmushuis, de Formanoirstraat 31, Anderlecht** 49 *Erasmushuis*
- 💰 **Gratis** 5 46 *Sint-Guido*
- 📧 **Inschrijven kan via <https://erasmushuis.willemsfondsbrussel.be>**

Willemsfonds Vlaams-Brabant

Multiculturele namiddag in Hoeilaart

 Willemsfonds Hoeilaart organiseert op zondag 22 mei een multiculturele namiddag met als gastland Senegal. Deze zal doorgaan in het Felix Sohie Centrum. Er zijn verschillende aspecten die we belichten van Senegal waaronder: cultuur, gastronomie, dans, toerisme, enz...

- 🕒 **Zondag 22 mei van 13u00 tot 18u00**
- 📍 **Felix Sohie Centrum, Gemeenteplein 39, Hoeilaart**
- 💰 **Gratis inkom - de hapjes zijn betalend**
- 📧 **Meer info via www.willemsfondshoeilaart.be, de Facebookpagina van Willemsfonds Hoeilaart of bij André Vandeput, tel. 0495 11 02 09**

Bezoek aan het Museum van Monumentale Kunst

Op 10 mei bezoekt Willemsfonds Regio Tremelo beeldentuin "De Singelberg in Beveren. Er wordt met een bus vertrokken vanuit Keerbergen om 10u00. De rondleiding duurt van 11u00 tot 13u00 en nadien wordt er een lunch voorzien.

- 🕒 **Dinsdag 10 mei, vertrek met de bus om 10u00**
- 📍 **Samenkomst in Keerbergen**
- 💰 **45 euro voor leden / 50 euro voor niet-leden**
- 📧 **Inschrijven via Mieke De Groen van Willemsfonds Regio Tremelo: tel. 0477 41 93 66**

TUSSEN LEVEN EN DOOD

Kom meer te weten over het inspirerende leven van overleden vriendenkers tijdens drie thematische wandelingen. We brengen een ode aan het leven door met elkaar in gesprek te gaan over levensthema's zoals: de spelende mens, het absurde kantje van het leven en het kneedbare begrip 'tijd'.

IN DIALOOG OP DE BEGRAAFPLAATS

27 MAART
HOE KAN SPEL HET LEVEN
INTENSER MAKEN?

23 APRIL
HOE MAAK JE HET ABSURDE
LEVEN DE MOEITE WAARD?

14 MEI
HOE GEEF JE BETEKENIS
AAN DE TIJD DIE JE HEBT?

TELKENS VAN 11U TOT 13U
WAAR? BEGRAAFPLAATS
VAN BRUSSEL — KERKHOF
VAN BRUSSELLAAN 159
1140 EVERE

MEER INFO &
INSCHRIJVINGEN:

WWW.VRIJZINNIGBRUSSEL.BE

Boekbespreking van “De moord op de kunst”

“Ik heb een mooi boek gelezen”

Boekbespreking van Thomas Crombez, *De moord op de kunst. Een historische inleiding tot de kunstfilosofie* (tweede herziene en uitgebreide editie, Letterwerk, Borgerhout, (2016; 2021)

Ik heb een mooi boek gelezen. Letterlijk mooi. Of beter gezegd materieel, vormelijk mooi .... De moord op de kunst van Thomas Crombez is bijzonder fraai vormgegeven door Letterwerk, een uitgeverij en ontwerpstudio (www.letterwerk.be) uit Borgerhout die publicaties maakt over filosofie, muziek, kunst, geschiedenis en theater. Letterwerk werd opgericht door – jawel – Thomas Crombez, docent Kunstfilosofie en Geschiedenis van het Grafisch Ontwerp aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen.

De vormgeving van het boek is de reden waarom ik het boek in eerste instantie heb vastgenomen, doorbladerd en gekocht. Al zegt de website van de uitgeverij dat een 'publicatie' een boek kan worden, of een website, of allebei, een boek van papier met inkt, kaft en al, is en blijft een verleidelijk object voor de boekenliefhebber. Het boek flirt met je in de winkel en op een moment val je ervoor en neem je het mee naar de kassa. Dat soort boek is het dus.

De moord en de moordenaar

Maar het is geen boek om in je boekenrek te laten. Je moet het lezen. Het is een bijzonder helder geschreven geschiedenis van de kunstfilosofie. Niet van de kunst dus, maar van de reflectie over kunst, esthetiek en schoonheid.

De moord - en dus moordenaar - waarvan sprake in de titel slaat op Plato (-427 tot -347) die de kunstenaars uit zijn ideale samenleving verbant omdat het leugenaars zijn die enkel nabootsen en dus een schijnwereld voorhouden. De eerste reflecties over kunst in de westerse filosofie beginnen met een valse noot. Maar de moord zou ook op de destructieve kijk van de Avant-Garde, de futuristen kunnen duiden helemaal op het einde van het boek. In het laatste hoofdstuk zien we hoe Walter Benjamin oordeelt (in 1936) dat in tijden van technische reproduceerbaarheid (foto, film) het kunstwerk haar aura verliest. De Avant-Garde zet de toekomst van de kunst op het spel. Een open einde dus, die ruimte laat voor een vervolg over de kunstfilosofie vandaag. Een vervolg dat Crombez ook heeft geschreven.

Het boek is ontstaan uit de lessen die Thomas Crombez geeft. Ik vermoed dat het nu ook het tekstboek is voor de studenten die zich er gelukkig mee mogen prijzen. De geschiedenis wordt er zeer pedagogisch aangebracht en vereist zo goed als geen filosofische voorkennis. Crombez begeleidt ons door de geschiedenis van het westerse denken en staat telkens stil bij filosofen die - vaak in de marge van hun werk - over kunst en schoonheid hebben gereflecteerd. Enkele malen gaat het over een beoefenaar van die kunsten, een architect, dichter, schilder, theaterschrijver, die over zijn vak en het doel en belang ervan reflecteert. Telkens krijgen we een biografische en historische inleiding tot de figuur en zijn leefwereld en wordt de filosofie van de betrokkene beknopt maar helder in herinnering gebracht. Daarmee is het boek ook een fijne geschiedenis van het westers denken. Meer nog. Het maakt heel even een ommetje langs het oosten, en het oosters denken dat in aanraking kwam met het westers denken. De *translatio studiorum*, de vertaling van de Griekse teksten naar het Arabisch en vanuit het Arabisch naar het Latijn, krijgt een bijzonder plaats met Ibn Siena (Avicenna) en

Ibn Roesjd (Averroes).

Beide hebben bij het vertalen namelijk ook een kritiek en dus een bijdrage tot de reflectie over kunst nagelaten die onze westerse geschiedenis mee vorm gaf. Kleine icoontjes in de marge, met de portretten van de vele aangehaalde denkers, leggen de verbanden en maken verwijzingen tussen de verschillende concepties over kunst doorheen de geschiedenis (zie afbeelding).

Esthetica en ornithologie

Van Plato tot Benjamin volgen we het spoor van het denken over kunst. De begrippen die vandaag als verworven overkomen, werden zeer geleidelijk aan in het denken over kunst geïntroduceerd: de mimesis of nabootsing van de natuur, de kunst als catharsis of zuivering van emoties, de rol van kunst voor de moraal, kunst en schoonheid als harmonie van verhoudingen, kunst als smaak en het gezichtspunt van diegene die naar kunst kijkt of kunst ervaart, kunst als ervaring van het sublieme en niet noodzakelijk het mooie, kunst als vervreemding, aliënering, als maatschappijkritiek, kunst als ambacht versus kunst als het artistiek product van een kunstenaar, kunst als esthetische ervaring, als individuele expressie, als inleving, als herbeleving, kunst als bluff, als provocatie, kunst als een product dat aan een vraag beantwoordt zelfs ... Begrippen die elkaar soms tegenspreken, elkaar soms aanvullen, elkaar ook opheffen. In de inleiding citeert Crombez de Amerikaanse schilder Barnett Newman: "*Esthetica is voor de schilderkunst wat ornithologie is voor de vogels*". Dit vat het verhaal van *De moord op de kunst* mooi samen. Het boek zegt evenwel zeer weinig over hoe de massa's kunst hebben ervaren doorheen de geschiedenis. Het blijft een boek over de reflectie van voorname denkers die sporen hebben nagelaten over hun reflectie over kunst. Maar toch een zeer mooi boek dus, in alle betekenissen van het woord.

Johan Basiliades

Maak van 8 mei “Nationale Herdenkingsdag”

Het is ondertussen 2 jaar geleden dat we met het Brusselse Willemsfonds de Belgische socioculturele verenigingen en maatschappelijke actoren oproepen om zich samen achter een oproep te scharen van Herman Van Goethem, rector van de Universiteit van Antwerpen. In een opgemerkte bijdrage in De Afspraak van 4 mei 2020 pleitte deze ervoor om van 8 mei een Nationale Herdenkingsdag te maken, naar het voorbeeld van wat in andere landen gebeurt, zoals in Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Op 8 mei 1945 capituleerde Nazi-Duitsland.

75 jaar na datum wilden we met het Willemsfonds die datum aangrijpen om van 8 mei een dag te maken die in het teken staat van essentiële basiswaarden zoals sociale cohesie, verdraagzaamheid en vrijheid. Wij stelden het als volgt; "*Als liberaal-humanistische beweging onderschrijven wij het belang van de democratische basiswaarden. Wat ons betreft is het essentieel dat er in ons land een actieve herinneringspolitiek komt over wat het betekent om gebukt te gaan onder een totalitair en onverdraagzaam regime. Het is ook een herinnering die niet mag verzwakken. Dat blijkt nog dagelijks. Daarom steunen wij de oproep van Herman Van Goethem ook volop.*"

We zijn bijzonder verheugd om te zien dat er momenteel een brede 8-mei-coalitie op de been is gekomen in het sociale middenveld, die mee onze wens steunt om van deze dag een officiële feestdag te maken met een herdenkingsmoment dat in het teken staat van de strijd die gevoerd werd voor de waarden waar onze samenleving voor staat. Meer info over deze coalitie is te vinden op <https://8meicoalitie.be/>

Oekraïense poëzie met **Halyna Petrosanyak**

*We staken de grens over. We plukten bloemen in andermans velden,
zachtjes de woorden stamelend van een voor het eerst gehoorde taal,
we brachten de nacht door onder de naakte hemel, en ons thuisland in onze dromen
verscheen minder en minder, en, bijna steeds zijn haar winterachtige
landschappen – wrede, grootse plekken,
verzegeld met de stempel van de onveranderlijkheid. We vergaten
de zeldzame stemmen van haar vogels, de geur van thuis, en dit
vermogen leek gepast, eerder dan een hindernis.
Het land was al uitverkoren als het onze.
De vervoering van hier te leven bereikte haar hoogtepunt
Maar soms kwam in onschuldige gesprekken de naam van
een vreemde bedelaar uit Ithaca, de onbegrijpelijke Odysseus, ons verontrusten.*

De Oekraïense Halyna Petrosanyak (°1969) leefde jarenlang in Ivano-Frankivsk, een stad aan de voet van het Karpatengebergte, op de grens met Roemenië. Onherbergzaam gebied, dat wel, maar ook een prima plek voor poëten. Ivano-Frankivsk dankt immers niet enkel zijn naam aan een ... dichter, maar er ontsproot ook behoorlijk wat literair talent. Genoeg alvast voor Petrosanyak om samen met een aantal dichters-filosofen uit haar stad het 'Stanislav Fenomeen' te vormen (vernoemd naar de vroegere naam van Ivano-Frankivsk), een collectief van lokale schrijvers die na de val van de Sovjet-Unie het westerse postmodernisme omarmden.

Petrosanyak zelf is dichteres en vertaalster. Voornamelijk vanuit het Duits naar het Oekraïens. Haar eigen poëzie verscheen ook in Duitse vertaling. Ze werkte veel in het buitenland en omschrijft zichzelf als een 'trekvogel'. Het is een autobiografisch aspect dat in haar poëzie voortdurend terugkeert. Ook in het gedicht hierboven. Als grens- en bergbewoonster krijgt haar omgeving letterlijk veel ruimte in haar gedichten. Petrosanyaks poëzie is ook minimalistisch en postmodern. Ze toetst haar eigen gevoelens aan figuren uit klassieke mythes, zoals hier Odysseus.

Dit gedicht is geschreven in 2000, in tempore non suspecto - hoewel Oekraïne, gezien zijn geschiedenis, misschien nooit echt een tempore non suspecto gehad heeft... Lang dus voor de Russische annexatie van de Krim in 2014, lang dus voor de Russische inval van eind februari... In deze barre tijden krijgt het een extra wrange bijklank.

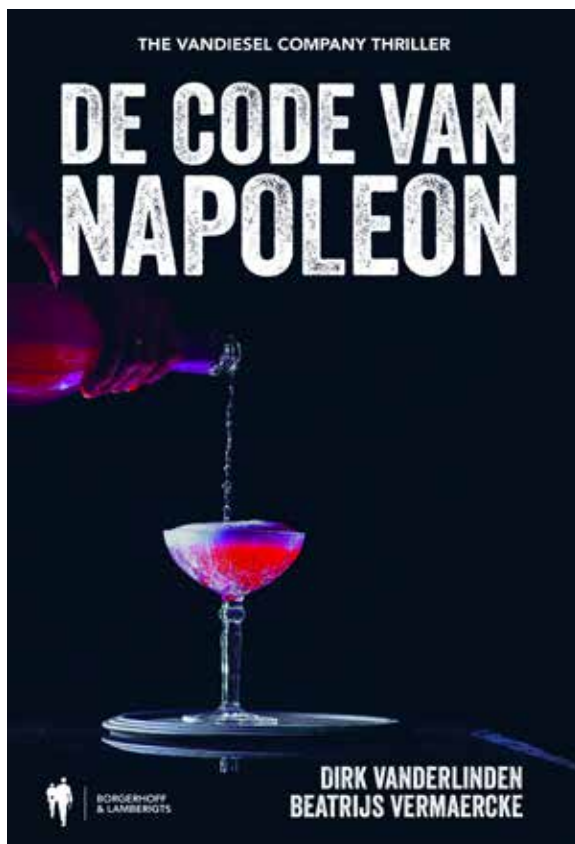
Petrosanyak haalt de steeds terugkerende tweedeling aan tussen natuur en mens. De bergen, de winterlandschappen; ze zijn misschien wel wreed in zekere zin, maar ze zijn bovenal voorspelbaar. Ze krijgen allemaal het cachet van onveranderlijkheid opgekleefd. En vormen zo ook een constante voor de dichteres. De verontrusting daarentegen, die komt vanuit het menselijke; van bij Odysseus; de onbegrijpelijke. Een beetje alsof l'enfer les autres zijn. En zo is het voor veel Oekraïeners wellicht ook...

Kurt Deswert

De code van Napoleon

Op reis naar de Champagnestreek

Winactie

Een nieuw jaar, een nieuwe thriller. Zo lang Dirk Vanderlinden en Beatrijs Vermaercke dit motto aanhouden, zal ook ik dat doen. Begin dit jaar mocht ik namelijk wederom genieten van een uitstapje met de Vandiesel Company. Dit keer gingen we vanuit Brussel en de Rand op avontuur in de champagnestreek en bezochten we het imposante kasteel in Mairy-sur-Marne. We ontmoetten enkele interessante karakters, maar deden ook een gruwelijke ontdekking: het begin van een mysterie dat door de ons gekende Vandiesel Company doorheen het boek ontrafeld wordt.

Het voelde als thuiskomen bij mijn favoriete serie! Ik genoot van de verschillende karakters, die ik steeds beter leer kennen en ontdekte na lange tijd weer hoe het met hen gesteld was. Deze keer was er bovendien een extra grote rol weggelegd voor de vrouwelijke personages in het boek. Een eerste keer prijkt dan ook de naam van Beatrijs Vermaercke op de cover, samen met Vanderlinden, en dit vrouwelijk geweld heb ik zeker teruggezien in het boek. Zoals we van de auteurs gewend zijn, was er weer de nodige ruimte voor het schetsen van de karakters en de verschillende omgevingen waarin zij zich bevonden. Een levendige setting waardoor ik van begin tot eind door het boek gevlogen ben.

Ik ga niet te veel verklappen over het verhaal zelf, want zoals de achterflap als zegt belanden we in een web van intriges die teruggaan tot in de tijd van Napoleon. Blijven de geheimen verborgen, 200 jaar na zijn dood, of ontrafelen we ze dan toch?

Je kunt het allemaal zelf ontdekken door het boek online te bestellen via <https://borgerhoff-lamberigts.be/boeken/de-code-van-napoleon> of door mee te doen aan onze winactie! **We geven namelijk 3 exemplaren weg.** Schrijf ons gewoon in een berichtje waarom jij het boek graag wilt en wie weet ligt het binnenkort in jouw brievenbus. Meedoen kan door te mailen naar

winactie@willemsfondsbrussel.be

Suzanne ter Haar

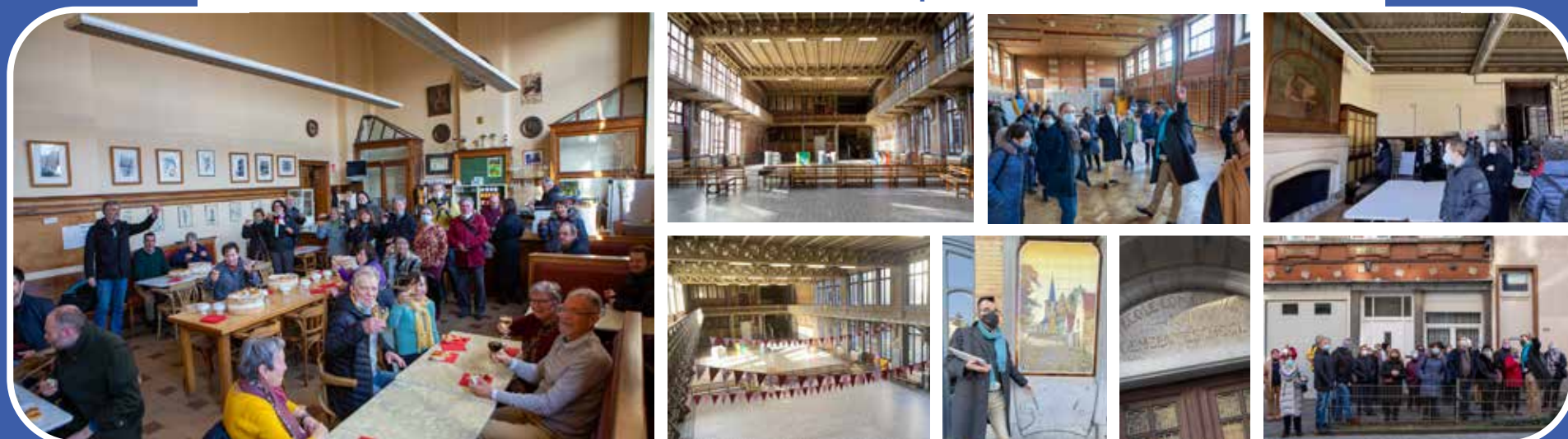
Nog een nieuwtje... Later dit jaar trekken we naar Mechelen, waar we via een VR-ervaring 'in levende lijve' binnen treden in de Vandiesel Company. Niet enkel via de boeken ontdekken we deze unieke organisatie, maar we kunnen onze favoriete karakters echt gaan ontmoeten... Daarover meer in de volgende Kortweg, dus hou het zeker in de gaten!

Winnaars vorige winactie

De winnaars van het boek "Man met hoed" van Lieke Marsman, dat we de vorige Kortweg weggaven naar aanleiding van het interview met boekenbar Replica, zijn: B. Leen uit Oudergem, I. Verhoeven uit Sint-Jans-Molenbeek en L. Verbrugge uit Jette. Proficiat!

Foto-album: een kleine terugblik

19 februari - Bezoek achter de schermen van de Josaphat-Ruche school in Schaarbeek

26 februari - Wandeling "Modernisme" in Evere

5 maart - Rondleiding in expo "Mensentuin" in het Afrikamuseum (Tervuren)

12 maart - Geleid bezoek aan de expo "Heksen avant la lettre" in KBR

Op de voorbije activiteiten

12 maart - Rondleiding in Atelier Colpaert

Op zaterdag 12 maart bracht ons Willemsfonds Schaarbeek-Evere-Sint-Joost een geleid bezoek aan het voormalig atelier van glazenier Prosper Florent Colpaert, onder meer gekend voor de realisatie van de schitterende lichtkoepel in het gemeentehuis van Schaarbeek en voor de glasramen in de Sint-Suzannakerk.

Het atelier - dat heden dienst doet als architectenbureau - werd gebouwd in 1929, naar ontwerp van architect Adolphe Deboodt. Achter de art-deco-gevel bevindt zich een indrukwekkende achterbouw, voorzien van een optimale lichtinval. Zoon Jacques was hier woonachtig tot begin jaren '90, en het gebouw werd in 1997 erkend als beschermd erfgoed.

Wij zijn onze gids Françoise Stryckman heel dankbaar voor dit exclusieve bezoek aan deze Schaarbeekse parel!

Pieter-Jan De Coster

13 maart - Bezoek aan de Basiliek van Koekelberg

Op een mooie en zonnige voorjaarsdag bezocht Willemsfonds Woluwe de Nationale Basiliek van het Heilig Hart in Koekelberg, een imposant art deco-gebouw. De rondleiding werd verzorgd door niemand minder dan de directeur-generaal: Martine Motteux-Abbeloos.

Enkele deelnemers stonden per ongeluk te wachten aan de Koninklijke poort... een uitgelezen kans om een leuk weetje te delen. De poort mag enkel openen voor de koning, al wordt dit vermeden omwille van twee redenen: ten eerste omdat de temperatuur dan dadelijk enkele graden daalt, en ten tweede omdat er bij wind vijf man (!) nodig is om die enorme deur weer dicht te krijgen.

Na de leuke anekdote startte het bezoek. Gids Martine legde eerst de geschiedenis uit en schetste de originele plannen. Het gebouw

moest eigenlijk helemaal geen art deco-gebouw worden. Het plan was om er een gotische kerk van te maken, maar de Gentse architect Albert Van Huffel stak daar een stokje voor en wijzigde de plannen. Hij maakte er een wonderbaarlijk art deco-gebouw van. De Basiliek mag dan wel de vijfde grootste kerk ter wereld zijn, het is het grootste art deco-gebouw ooit! Voor de constructie ervan werd dan ook een zeer innoverende techniek voor die tijd gebruikt: beton en ceramiek. Er zijn bovendien ook uitzonderlijke glasramen, die schenkingen van groeperingen of families waren.

Het bezoek werd vervolgd door een kijkje in de sacristie, een ruimte waarin men alles bewaart wat nodig kan zijn voor een kerkdienst. De unieke maquette, die zelfs een prijs wegkaapte, werd ook bezichtigd. Wat trouwens vaak niet geweten is, is dat er op de derde verdieping een museum is, met

prachtige en unieke kunstwerken van o.a. Miro, Permeke, William Sweetlove, Felix De Boeck, enz. Ook de koepel, met een diameter van 33 meter en een hoogte van 89 meter, is een pareltje, onlangs nog gefilmd door National Geographic.

Alsof de weetjes en de architectuur nog niet bezienswaardig genoeg waren, moest het hoogtepunt nog komen: het panoramisch uitzicht op de 5de verdieping van het gebouw. Men heeft er zicht over heel Brussel en bij goed weer kan je zelfs de Sint-Romboutstoren van Mechelen zien. Kortom, een geweldige ervaring en een absolute aanrader!

En zo maakte gids Martine er een uniek bezoek van, mede dankzij het feit dat zij van alles "la petite histoire" kent en een geweldig verteller is.

Carla Dejonghe

Foto-album: een kleine terugblik

18 maart - Lezing "Wijn & Tenerife" in GC Essegem

19 maart - Bezoek achter de schermen van het Museum voor Natuurwetenschappen

De voorbije jaren ontving het Museum voor Natuurwetenschappen ons steevast voor onze Museum Soirée. Tijdens deze bezoeken kon iedereen de prachtige tentoongestelde dieren bezichtigen, en dat waren er heel wat.

Maar achter de schermen van het museum ligt een nog veel grotere schat. In de bewaarplaatsen en werkruimtes worden maar liefst 38 miljoen specimen bewaard! Op zaterdag 19 maart kregen we een inblik in deze immense collectie. Gids Jeroen nam ons mee langs de 14 verdiepingen en gaf ons een echte blik achter de schermen.

Zo kwamen we schitterende vlindercollecties tegen, rekken vol op alcohol bewaarde dieren, lades met indrukwekkende - al dan niet uitgestorven - dieren, diepvriezers met DNA-stalen, enz. Daarbij kwamen we meer te weten over de bewaarstechnieken en wat er met al deze specimen gebeurt qua wetenschappelijk onderzoek en inventarisatie. Echt een superinteressant bezoek!

Hans Van Rompaey

26 maart - Bezoek aan Living Tomorrow

Blik op de voorbije activiteiten

26 maart - Bezoek achter de schermen van de VRT

27 maart - Rondleiding op de Begraafplaats van Laken & het huis van Emile Bockstael

2 april - Stadionbezoek Union Sint-Gillis

Colofon

Werkten mee aan deze editie:

Johan Basiliades, Renaud Ben Lakhal, Ilse Carlé, Frederik Ceulemans, Mireille Corteville, Pieter-Jan De Coster, Carla Dejonghe, Kurt Deswert, Jonas Hatem, Herman Mennekens, Suzanne ter Haar, Hans Van Rompaey, Wim Vanobberghen en Denise Vergeylen. Dank ook aan huisvandeMens Brussel en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

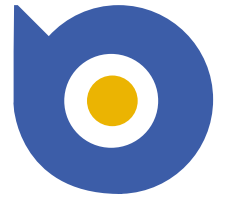

BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST
**willems
fonds**

Wil je Kortweg gratis thuis aankrijgen? Of wil je deze niet meer ontvangen?

Laat ons iets weten via mail, telefoon of post.
Tel. 0497 58 54 96 - Mail: suzanne.terhaar@willemsfonds.be
Postadres: Andrée De Jonghstraat 12 bus 17, 1020 Laken

www.willemsfondsbrussel.be
facebook.com/WillemsfondsBrussel
instagram.com/willemsfondsbrussel

ACTUELER DAN VANDAAG: BLOEMARDINNE

- 🕒 **Donderdag 28 april om 19u00**
- 📍 Goudblommeke in Papier, Cellebroersstraat 55, Brussel
- 💶 € 6 voor leden / € 8 voor niet-leden
- 📧 actuelerdanvandaag@gmail.com
- Willemsfonds Brussel-Centrum

PIZZA-INITIATIE IN JETTE

- 🕒 **Zondag 1 mei om 14u00**
- 📍 Locatie wordt bij inschrijving bekendgemaakt
- 💶 Gratis
- 📧 jonas@willemsfondsbrussel.be
- Willemsfonds Jette i.s.m. GC Essegem

MICROFLAVOURS ACHTER DE SCHERMEN

- 🕒 **Woensdag 4 mei om 18u30**
- 📍 Henegouwenkaai 41-43, Sint-Jans-Molenbeek
- 💶 € 3 voor leden / € 5 voor niet-leden
- 📧 kanal@willemsfondsbrussel.be
- Willemsfonds Brussel-Centrum & Kanal

LEZING KRISTIEN HEMMERECHTS: HUBERTINA

- 🕒 **Donderdag 5 mei om 20u00**
- 📍 GC Den Dam, Waversesteenweg 1741, Oudergem
- 💶 € 5
- 📧 vanobberghenwim@gmail.com of 0473 47 13 10
- Willemsfonds Zuidoost-Brussel i.s.m. GC Den Dam, Bibliotheek Hertoginnedal, Davidsfonds en OKRA.

OP DE KOFFIE MET YASMINA EL MESSAOUDI

- 🕒 **Donderdag 5 mei om 20u00**
- 📍 GC De Zeyp, Van Overbekelaan 64, Ganshoren
- 💶 € 6 (€ 2 met Paspertoe-kansentariaf)
- 📧 Inschrijven kan via www.dezeyp.be
- Willemsfonds Ganshoren i.s.m. GC De Zeyp, de Nederlands-talige Bibliotheek en de Ganshorese verenigingen

BRUSSELS CONCERTBAND IN KVS

- 🕒 **Zondag 15 mei om 15u00 (deuren open vanaf 14u30)**
- 📍 KVS, Lakensestraat 146, Brussel
- 💶 € 15 / € 7,50 tot 14 jaar
- 📧 Tickets: <https://concertband.willemsfondsbrussel.be>
- Alle Brusselse Willemsfondsafdelingen

BENELUX ACHTER DE SCHERMEN

- 🕒 **Dinsdag 17 mei om 16u00**
- 📍 Benelux, Regentschapsstraat 39, Brussel
- 💶 Gratis
- 📧 kanal@willemsfondsbrussel.be
- Willemsfonds Kanal & Schaarbeek-Evere-Sint-Joost

BEZOEK AAN HET CHOCOLADEMUSEUM

- 🕒 **Zondag 21 mei om 14u00**
- 📍 Belgian Chocolate Village, De Neckstraat 20, Koekelberg
- 💶 € 6 / € 5 voor 65+
- 📧 suzanne.terhaar@willemsfonds.be
- Willemsfonds Koekelberg & Sint-Jans-Molenbeek

HIER RUST/ICI REPOSE

- 🕒 **Zondag 22 mei van 12u45 tot 15u30**
- 📍 Begraafplaats van Laken, Onze-Lieve-Vrouwevoordeplein, Laken
- 💶 Gratis
- 📧 suzanne.terhaar@willemsfonds.be
- Willemsfonds Podium & Muziek

LEZING: DE SMALLE EN BREDE WEG IN DE 16DE EEUWSE KUNST

- 🕒 **Woensdag 25 mei om 20u00**
- 📍 Erasmushuis, de Formanoirstraat 31, Anderlecht
- 💶 Gratis
- 📧 Inschrijven via <https://erasmushuis.willemsfondsbrussel.be>
- Willemsfonds Anderlecht i.s.m. Erasmushuis

BACHWERK-CONCERT: JOHANNESPASSIE

- 🕒 **Zondag 29 mei om 20u00**
- 📍 Sint-Marcuskerk, De Frélaan 74, Ukkel
- 💶 € 10
- 📧 pjdecoster@willemsfondsbrussel.be
- Willemsfonds Schaarbeek-Evere-Sint-Joost & Zuidwest-Brussel

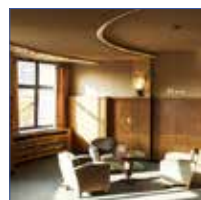
HET JUSTITIEPALEIS ACHTER DE SCHERMEN

- 🕒 **Donderdag 2 juni om 14u30**
- 📍 Justitiepaleis, Poelaartplein, Brussel
- 💶 € 5 voor leden / € 7 voor niet-leden
- 📧 kanal@willemsfondsbrussel.be
- Willemsfonds Kanal

COMEDY NIGHT @ VAUDEVILLE MET SERINE AYARI

- 🕒 **Vrijdag 3 juni om 20u00 (deuren open vanaf 19u30)**
- 📍 Vaudevilletheater, Koninginnegalerij, Brussel
- 💶 € 10
- 📧 <http://comedynight.willemsfondsbrussel.be>
- Willemsfonds Podium & Muziek

FLAGEYGEBOUW ACHTER DE SCHERMEN & BOEKVOORSTELLING "JOSEPH DIONGRE"

- 🕒 **Zondag 5 juni om 13u30 (rondleiding) en 15u00 (boek)**
- 📍 Flagey, Heilig Kruisplein, Elsene
- 💶 € 5 voor de rondleiding / Gratis voor de boekvoorstelling
- 📧 suzanne.terhaar@willemsfonds.be
- Willemsfonds Zuidoost-Brussel & Kanal (bezoek) en Jette, Schaarbeek-Evere-Sint-Joost & Woluwe (boekvoorstelling)

WATERZUIVERINGSSTATION AQUIRIS ACHTER DE SCHERMEN

- 🕒 **Dinsdag 7 juni om 13u30**
- 📍 Aquiris, Vilvoordselaan 450, Haren
- 💶 Gratis
- 📧 kanal@willemsfondsbrussel.be
- Willemsfonds Kanal

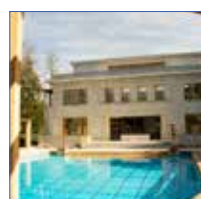
100 JAAR TOOTS: CONCERT IN DE BASILIEK

- 🕒 **Vrijdag 17 juni om 20u00**
- 📍 Basiliek van Koekelberg, Basiliekvoorplein 1, Ganshoren
- 💶 € 12 voor leden / € 17 voor niet-leden
- 📧 suzanne.terhaar@willemsfonds.be
- Willemsfonds Ganshoren, Schaarbeek-Evere-Sint-Joost, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Jans-Molenbeek & Woluwe

RIOLENMUSEUM

- 🕒 **Zaterdag 18 juni om 11u00**
- 📍 Riolenmuseum, Anderlechtsepoort, Brussel
- 💶 € 6 voor leden / € 8 voor niet-leden
- 📧 denise.vergeylen@telenet.be
- Willemsfonds Neder-over-Heembeek, Sint-Agatha-Berchem & Sint-Jans-Molenbeek

RONDLEIDING VILLA EMPAIN & EXPO MICHEL POLAK

- 🕒 **Zaterdag 2 juli om 14u30**
- 📍 Villa Empain, Franklin Rooseveltlaan 67, Elsene
- 💶 € 10
- 📧 vanobberghenwim@gmail.com of 0473 47 13 10
- Willemsfonds Etterbeek & Zuidoost-Brussel